

Padomes izveide var palīdzēt kooperatīva pārvaldībā

Kaut arī padomes veidošana nav obligāta prasība kooperatīvajai sabiedrībai, tā ir iespēja, kuru kooperatīviem vajadzētu izvērtēt, jo padome var palīdzēt uzlabot kooperatīva pārvaldību, uzskata “Lauksaimniecības kooperācijas rokasgrāmatas” līdzautore Linda Uzkalne.

“Lauksaimniecības kooperācijas rokasgrāmatas” līdzautore un Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācijas izpilddirektore stāsta, ka biedru kopsapulce no kooperatīvās sabiedrības biedru vidus var ievēlēt kooperatīvās sabiedrības padomi ne mazāk kā triju locekļu sastāvā.

“Lauksaimniecības un mežsaimniecības pakalpojumu kooperatīvo sabiedrību kooperācijas pamatprincipu rokasgrāmatā” (www.llka.lv/rokasgramata), kas šogad laista klajā sadarbībā ar kooperācijas ekspertiem un tiesību speciālistiem, saprotamā un vieglā formā ikvienam interesentam sniegta informācija par kooperatīva uzbūvi, darbību, struktūru, kā arī vadību un pārvaldību.

“Šajā grāmatā mēs centāties parādīt piemērus, kā kooperatīvi, kuri jau darbojas šobrīd, praksē ir ieviesuši dažāda veida lietas, piemēram, dažādas pārvaldības formas. Tā ir iespēja citiem kooperatīviem skatīties, mācīties un pārņemt labo praksi,” stāsta L. Uzkalne.

Padome pārstāv biedru intereses kopsapulču starplaikā, kā arī uzrauga un kontrolē valdes darbību. Padomes pilnvaru laiks tiek noteikts kooperatīvās sabiedrības statūtos, taču tam ir noteikts maksimālais termiņš – 5 gadi. Padomes locekļi no sava vidus ievēlē padomes priekšsēdētāju un vienu vai vairākus viņa vietniekus, kā arī lemj par savu pienākumu sadali.

L. Uzkalne kā vienu no piemēriem min jauno Igaunijas un Latvijas piensaimnieku kooperatīvu “SCE E-Piim”. Uzņēmumam izveidota padome 15 cilvēku sastāvā, kur 5 dalībnieki pārstāv Latviju un 10 Igauniju, kā arī valde 3 cilvēku sastāvā, kurā no Latvijas ievēlēts Jānis Bērtulsons, kas līdz šim bija kooperatīva “Piena ceļš” padomes loceklis.

Svarīgs priekšnoteikums – izpildvarai vēlams būt atdalītai no lēmējvaras, kas nozīmē, ka cilvēkiem, kuri nodrošina kooperatīva ikdienas darba vadību, pašiem nav saimniecības, kas ir attiecīgā kooperatīva dalībniece. Līdz ar to ir iespēja pilnu laiku veltīt kooperatīva izaugsmes plānošanai, kā arī nerodas interešu konflikts un nav ieinteresētības konkrētu jautājumu risināt par labu sev.

“Padome nav obligāta prasība, taču tās izveide var atvieglot un uzlabot kooperatīva pārvaldību. Lai gan Kooperatīvo sabiedrību likums paredz, ka padome var tikt veidota arī no personām, kas nav kooperatīvās sabiedrības biedri, iesakām tomēr padomē ievēlēt zemniekus. Savukārt valdē, kura darbojas kā izpildvara, būtu jābūt cilvēkiem, kas ir neatkarīgi no kooperatīvās sabiedrības un nav tās biedri. Padomes uzdevums ir dot stratēģiskos uzstādījumus, sekot līdzi to izpildei, savukārt menedžmentam ir jāklausa padomes norādēm un jāstrādā saskaņā ar tām. Šāds mehānisms

palīdz risināt situācijas, kad nepieciešama vadības maiņa. Ja zemnieki redz, ka nav rezultātu, valdi var nomainīt, liekot vietā jaunu kooperatīva vadības komandu,” ieguvumus min L. Uzkalne.

DER ZINĀT

- Kooperatīvs ir uzņēmums, kuru kontrolē un no kura labumu gūst tā biedri.
- Kooperatīvs ir atvērts uzņēmums, kurā ikviens, kas kvalificējas, var brīvi iestāties un izstāties.
- Kooperatīvā katram biedram neatkarīgi no viņa ieguldījuma apmēra ir viena balss.
- Iestājoties biedrs statūtos noteiktajā kārtībā iemaksā paju kapitālu, bet izstājoties viņš to atkal saņem atpakaļ.
- Ikviens biedrs demokrātiski var līdzdarboties kooperatīva pārvaldē un tikt ievēlēts tā vadības struktūrās.

Avots: LLKA